Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102606

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-11-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бакумець Анастасія Юріївна

2. Bakumets Anastasiia Yu.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Культура і мистецтво. Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 15-11-2021

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Міський комунальний заклад культури "Дніпровська дитяча музична школа № 19"

Код за ЄДРПОУ: 02215977

Місцезнаходження: проспект Героїв, 34, м. Дніпро, Дніпровський р-н., Дніпропетровська обл., 49106, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.850.007

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, м. Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, м. Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.41.11.13

Тема дисертації:

1. Жанрово-стильові особливості хорових циклів українських композиторів кінця XX – початку XXI століття

2. Genre and style features of Ukrainian composers' choral cycles of the late 20th – early 21st centuries

Реферат/анотація:

1. Науковим завданням дисертації є жанрово-стильова характеристика хорового циклу в новітній українській музиці. У хорових циклах сучасних українських композиторів жанрові константи змінюються у зв'язку з новими змістовими парадигмами, які, у свою чергу, впливають на послаблення структурних принципів жанрової моделі, а тому на перший план виходить семантичний рівень. Хоровий цикл у постмодерному вияві відзначений індивідуальністю драматургічного та жанрово-стильового рішення, при цьому він, як правило, не відхиляється від усталеної моделі, яка є впізнаваною. Метажанрова структура характеризує мультимедіальну модель художньої цілісності в циклічних хорових творах композиторів кінця XX – початку XXI ст. Мультимедіальність стає композиційно-драматургічним принципом організації у хоровому циклі. Ключовий фактор циклізації – єдність текстів різних видів мистецтв (синестетичне поєднання давньої музичної монодії і принципів виразності фрескового мистецтва), співіснування вербальних компонентів, що репрезентують різні типи культури – церковну (православну та католицьку), світську, народну, поєднання традицій духовної музики (знаменний розспів, антифонний та респонсорний типи співу) та засобів сучасної

композиторської техніки (сонорика і тембровий звукопис, акустичні ефекти й електронні звучання). Концепт «пори року» у хорових творах українських композиторів другої половини ХХ ст. реалізується у трьох вимірах – змістовному, формотворчому та стильовому. Змістовний вимір відображає філософську ідею вічності й циклічній повторюваності та є універсальним для усіх проаналізованих хорових циклів; формотворчий виявляється у зверненні композиторів до чотиричастинного хорового циклу, де частини поєднуються за принципом сюїтності; стильовий параметр дозволяє виокремити три типи творів. У циклах, що орієнтуються на романтичну стилістику, переважає пейзажна образність (хорові цикли Бориса Лятошинського та Тараса Кравцова); неофольклорні твори (хорові цикли Лесі Дичко та Валентини Мартинюк) апелюють до архаїчних народних уявлень природного циклу; інтелектуальна полістильова гра вирізняє хоровий цикл Мирослава Скорика, а також певною мірою представлена в творах В. Мартинюк та Т. Кравцова. Усі названі цикли відзначаються індивідуальним прочитанням універсальної ідеї циклічності. На основі аналізу семантичних та композиційно-драматургічних особливостей хорового циклу «Фрески Києва» (2016) Віктора Степурка визначено, що характерною ознакою хорового письма композитора є синестетичне поєднання художніх принципів музичного (давня церковна монодія) та візуального (фреска) мистецтв. Воно виявляється через інтермедіальність архітектонічно-композиційної організації твору. Вербальний компонент хорового циклу Валентини Мартинюк пов'язаний його темою й ідеєю, що відображено в назві збірки – «Молюсь за Україну» (2005). Важливого значення для музики п'яти хорових мініатюр циклу набуває ідея відтворення різноманітних звукообразів – знаменного співу, церковних дзвонів, «гукання» прадавніх весняних обрядів, сонорних ефектів пробудження природи, колискової Матері-України, які вибудовані у цілісну драматургічну лінію, що об'єднує п'ять частин твору в цикл. Утілення духовного змісту у світському хоровому циклі спостерігаємо у творі Ірини Алексійчук «Листи із мушлі» (2005), для якого характерний не лише витончений звукопис та символізм, а й особлива молитовна зосередженість, що дозволяє говорити про молитовний дискурс у творі. Поєднання сучасної композиторської техніки із традиціями духовної музики у хоровому письмі (зокрема, антифонним співом і знаменним розспівом), використання широкого спектру сучасних виражальних засобів (сонорика, тембровий звукопис) зробили твір І. Алексійчук зразком високохудожньої медитативної лірики, що справедливо вважається однією з перлин сучасної української хорової музики. На прикладі циклу Вікторії Польової «Світлі піснеспіви» (2015) прослідковано особливості втілення ідеї медитативності в межах молитовного дискурсу. Прийоми хорового письма, використані у творі, а саме поєднання закритого і відкритого звуку, сольного й ансамблевого звучання (традиція респонсорного співу), зіставлення різних груп хору, поділ хору на два півхори (традиція антифонного співу), формують звуковий простір, який репрезентує багатовікову національну музичну традицію – від давньої православної монодії до сонорики електронних звучань. Глибина символічного втілення художньої ідеї, поєднання європейської й української музичних традицій, використання низки сучасних виражальних засобів дозволили авторці у творі «Світлі піснеспіви» досягнути високого рівня музичного узагальнення, що дає підстави вважати його однією з вершин української музики ХХІ ст.

2. The scientific objective of the dissertation is the genre and style characteristics of the choral cycle in modern Ukrainian music. In the choral cycles of contemporary Ukrainian composers, genre constants change due to new semantic paradigms, which, in turn, affect the weakening of the structural principles of the genre model, and therefore the semantic level comes to the fore. The choral cycle in the postmodern manifestation is marked by the individuality of the dramatic and genre-style solution, and it, as a rule, does not deviate from the established model, which is recognizable. Meta-genre structure characterizes the multimedia model of artistic integrity in the cyclical choral works of composers of the late 20th – early 21st centuries. Multimedia becomes a compositional and dramatic principle of organization in the choral cycle. The key factor of cyclization is the unity of texts of different arts (synesthetic combination of ancient musical monody and principles of expressiveness of fresco art), coexistence of verbal components representing different types of culture – church (Orthodox and Catholic), secular, folk, and combination of traditions of spiritual music (significant chant, antiphonal and responsive types of singing) and means of modern compositional techniques (sonorism and timbre sound, acoustic effects and electronic sounds). The concept of "season" in the choral works of Ukrainian composers of the second half of the

20th century is realized in three dimensions – meaningful, formative and stylistic. The meaningful dimension reflects the philosophical idea of eternity and cyclical repetition and is universal for all analysed choral cycles; formative dimension reflects the appeal of composers to a four-part choral cycle, where the parts unite on the suite principle; style parameter allows distinguishing three types of works. The cycles focused on romantic stylistics are based on the predominance of landscape imagery (choral cycles of Borys Liatoshynskyi and Taras Kravtsov); neo-folklore works (choral cycles by Lesia Dychko and Valentyna Martyniuk) appeal to archaic folk ideas of the natural cycle; intellectual polystylistic play distinguishes the choral cycle of Myroslav Skoryk, and to some extent is represented in the works of V. Martyniuk and T. Kravtsov. An individual interpretation of the universal idea of cyclicity marks all these cycles. The analysis of semantic and compositional-dramatic features of the choral cycle "Frescoes of Kyiv" (2016) by Victor Stepurko determined that a characteristic feature of the composer's choral writing is a synesthetic combination of artistic principles of music (ancient church monody) and visual (fresco) arts. It appears through the intermediality of the architectural and compositional organization of the work. The verbal component of Valentyna Martyniuk's choral cycle is connected with its theme and idea, which is reflected in the title of the collection – "I Pray for Ukraine" (2005). The idea of reproduction of various sound images becomes important for the music of the five choral miniatures of the cycle, for example, symbolic singing, church bells, "shouting" of ancient spring rites, sonorous effects of awakening of nature, lullabies of Mother Ukraine, which are built into a single dramatic line, uniting five parts of the work in a cycle. The embodiment of spiritual content in the secular choral cycle can be observed in the work of Iryna Aleksiichuk "Letters from a shell" (2005), which is characterized by not only subtle sound and symbolism, but also a special prayerful concentration, which allows speaking prayer discourse in the work. The combination of modern compositional techniques with the traditions of sacred music in choral writing (in particular, antiphonal singing and significant singing), the use of a wide range of modern means of expression (sonorism, timbre) made the work of I. Aleksiichuk a model of highly artistic meditative lyrics, which is rightly considered one of the pearls. Ukrainian choral music. Viktoriia Poliova's cycle "Light Songs" (2015) shows the peculiarities of the embodiment of the meditation idea within the prayer discourse. The choral writing techniques used in the work, namely the combination of closed and open sound, solo and ensemble sound (responsorial singing tradition), comparison of different choir groups, division of the choir into two hemispheres (antiphony singing tradition) form a sound space. The sound space represents centuries-old national musical tradition: from the ancient Orthodox monody to the sonorism of electronic sounds. The depth of the symbolic embodiment of the artistic idea, the combination of European and Ukrainian musical traditions, the use of a number of modern means of expression allowed the author to achieve a high level of musical generalization in the cycle "Light Songs". It gives reason to consider it one of the peaks of Ukrainian music of the 21st century.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бєлявіна Наталія Дмитрівна

2. Beliavina Natalia D.

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Микуланинець Леся Михайлівна

2. Mykulanynets Lesia M.

Кваліфікація: к.мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинюк Тетяна Володимирівна

2. Martynyuk Tetyana Volodymyrivna

Кваліфікація: д.мист., 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зосім Ольга Леонідівна
2. Zosim Olga L.

Кваліфікація: д. мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна
2. Kravchenko Anastasia I.

Кваліфікація: д. мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Афоніна Олена Сталівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Афоніна Олена Сталівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.